

เจิ้งเหอ : การสร้างความทรงจำร่วมในสวนสาธารณะตำบลจิ้นหนิง

มณฑลยูนนาน ประเทศจีน*

Xu Huanli¹, ตาสาร์ตัน เมตตาริถานนท์² และ แก้วตา จันทราอนุสรณ์³

^{1,2,3}สาขาสุนัขโบราณศึกษา

^{1,2,3}คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

^{1,2,3}มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งศึกษาการสร้าง ความทรงจำร่วมเกี่ยวกับเจิ้งเหอ โดยวิเคราะห์ผ่านสวนสาธารณะเจิ้งเหอ ตำบลจิ้นหนิง เมืองคุนหมิง มณฑลยูนนาน ประเทศจีน ส่วนวิธีการศึกษาใช้วิธีการวิจัยทางประวัติศาสตร์ ด้วยการศึกษาค้นคว้าเอกสารจีนหลากหลายประเภท ดังเช่น พงศาวดาร หนังสือ วิทยานิพนธ์ ร่วมกับการศึกษาข้อมูลภาคสนาม ผลการศึกษาพบว่า สวนสาธารณะเจิ้งเหอ ตำบลจิ้นหนิง เมืองคุนหมิง มณฑลยูนนานนั้นเป็นบ้านเกิดของเจิ้งเหอและเป็นสถานที่ฝังศพบิดาของเจิ้งเหอ จึงทำให้พื้นที่แห่งนี้ เป็นพื้นที่สำคัญในการสร้างความทรงจำร่วมเกี่ยวกับเจิ้งเหอโดยรัฐบาลและประชาชนท้องถิ่นร่วมกันสร้าง ผ่านรูปปั้นเจิ้งเหอ หออนุสรณ์การแสดงเจิ้งเหอ การแกะสลัก รูปภาพต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเจิ้งเหอบนกำแพง กำแพงคูลอนคู่อื่นๆ ด้วยการจารึกความทรงจำเกี่ยวกับคุณงามความดี ความรู้ ความสามารถในการเดินทางของเจิ้งเหอ เพื่อประกอบสร้างความทรงจำร่วมอันน่ายกย่องของเจิ้งเหอในฐานะวีรบุรุษนักสำรวจทางทะเล วีรบุรุษของท้องถิ่น และวีรบุรุษผู้ยิ่งใหญ่ของชนชาติจีน

คำสำคัญ : เจิ้งเหอ, การสร้างความทรงจำร่วม, สวนสาธารณะเจิ้งเหอ, มณฑลยูนนาน

*บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุนัขโบราณศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เรื่อง “การสร้าง ความทรงจำร่วมเกี่ยวกับเจิ้งเหอในมณฑลยูนนาน ประเทศจีน ค.ศ. 1978-2019”

Zheng He: The Construction of Collective Memory of Zheng He in Zheng He Park in Jinning District, Kunming, Yunnan Province of China

Xu Huanli¹, Dararat Mattariganond² and Kaeota Janthranusorn³

^{1,2,3} Program Mekong study

^{1,2,3} Faculty of Humanities and Social Science

^{1,2,3} Khon Kaen University

Abstract

This article focused on the study of the construction of collective memory of Zheng He by analyzing through Zheng He Park in Jinning District, Kunming, Yunnan Province of China. The historical research methodology was employed. Various types of Chinese documents such as the chronicles and theses were studied together with field research. It was found that Zheng He Park, Jinning District, Kunming, Yunnan Province was Zheng He's hometown and where his father was buried. Thus, it is an important place for constructing collective memory of Zheng He. The government and local people have constructed collective memory together through Zheng He Statue, Zheng He Cultural Relic Hall, carving pictures related to Zheng He on the walls, poetry, and so on. The memories of virtue, travel ability, and knowledge of Zheng He have been inscribed to construct collective memory of Zheng He as a marine explorer hero, a local hero, and a great hero of China.

Keywords : Zheng He, Construction of collective memory, Zheng He Park, Yunnan Province

บทนำ

เจิ้งเหอ (ค.ศ. 1371-1435) ถือเป็นบุคคลสำคัญคนหนึ่งในประวัติศาสตร์ การเดินเรือของจีน เป็นที่รู้จักในฐานะนักบุกเบิกสำรวจทางทะเลไปยังดินแดนตะวันตกถึง 7 ครั้งภายในระยะเวลา 28 ปี (ค.ศ. 1405-1433) (Li Shihou, 2005, p. 1) การเดินทางของเจิ้งเหอจึงมีคุณูปการทางประวัติศาสตร์ทั้งต่อจีนและประเทศต่าง ๆ เป็นอย่างมาก หลังจากนั้นมาชาวจีนที่เดินทะเลออกไปประกอบอาชีพในแถบทะเลใต้ก็ได้มีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ถึงแม้ว่าการเดินทางของเจิ้งเหอผ่านไปแล้วกว่า 600 ปี หากแต่ยังคงมีชาวจีนโพ้นทะเลก็ยังคงรำลึกถึงเจิ้งเหอตราบนานเท่านาน ปัจจุบัน ดังจะเห็นได้จากบางสถานที่ มีการบูชาเจิ้งเหอเปรียบเหมือนดังเทพเจ้าองค์หนึ่ง ดังเช่น ในประเทศไทยพบว่า มีการสร้างศาลเจ้าขึ้นเพื่อบูชาเจิ้งเหอ ซึ่งรู้จักในนาม ศาลเจ้าพ่อ “ซาปอกง” เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ งานชิ้นนี้จึงมีความสนใจในการศึกษาถึงเจิ้งเหอซึ่งเป็นบุคคลหนึ่งที่สำคัญในประวัติศาสตร์จีน สำหรับภูมิหลังเจิ้งเหอพบว่า เป็นชนกลุ่มน้อยที่รู้จักในประเทศจีนเรียกว่า “หุย” (hui) นับถือศาสนาอิสลาม เกิดที่ตำบลจิ้นหนิง เมืองคุนหมิง มณฑลยูนนาน ซึ่งเป็นมณฑลเดียวที่มีความโดดเด่นเชิงพื้นที่ที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศลุ่มน้ำโขง ส่วนตำบลจิ้นหนิง ซึ่งเป็นบ้านเกิดของเจิ้งเหอก็มีประวัติศาสตร์มายาวนาน จึงเป็นที่น่าสนใจว่า ที่บ้านเกิดของเจิ้งเหอ ตำบลจิ้นหนิง เมืองคุนหมิง มณฑลยูนนาน ได้สร้างความทรงจำร่วมเกี่ยวกับเจิ้งเหออย่างไรโดยวิเคราะห์ผ่านสวนสาธารณะเจิ้งเหอ ซึ่งเดิมมีชื่อว่าสวนสาธารณะเย่ซาน (月山公园) ตั้งอยู่บนภูเขาเย่ซาน (Xu Keming, 1991, p. 34) ใน ค.ศ. 1981 ได้มีการเปลี่ยนชื่อเป็นสวนสาธารณะเจิ้งเหออย่างเป็นทางการและมีการก่อสร้างสิ่งต่าง ๆ เกี่ยวกับเจิ้งเหอมากมาย จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาการสร้าง ความทรงจำร่วมเกี่ยวกับเจิ้งเหอ ณ สวนสาธารณะแห่งนี้ว่าเป็นอย่างไร โดยงานนี้มุ่งศึกษาในมิติประวัติศาสตร์สังคม และอาศัยแนวคิดความทรงจำร่วม (Collective memory) ของ Paula Hamilton มาช่วยในการตั้งคำถาม โดยมีคำถามว่า ที่บ้านเกิดของเจิ้งเหอ ณ สวนสาธารณะเจิ้งเหอ ตำบลจิ้นหนิง เมืองคุนหมิง มณฑลยูนนาน ได้สร้างความทรงจำร่วมเกี่ยวกับเจิ้งเหออย่างไร ใครเป็นคนสร้าง และต้องการสร้างให้ประชาชนจดจำอะไรบ้าง

วัตถุประสงค์

บทความนี้มุ่งศึกษาการสร้าง ความทรงจำร่วมเกี่ยวกับเจิ้งเหอโดยวิเคราะห์ผ่านสวนสาธารณะเจิ้งเหอ ตำบลจิ้นหนิง เมืองคุนหมิง มณฑลยูนนาน ประเทศจีน

ทบทวนวรรณกรรมและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า มีงานที่ศึกษาเกี่ยวกับเจิ้งเหอจำนวน 15 เรื่อง ดังเช่น งานศึกษาของ Zhao Xintu (2004) Guo Xiaoyong (2006) Yang Zihui (2009) Ma Wenting (2012) and Cheng Houxin (2014) เป็นต้น งานศึกษาเหล่านี้มีประเด็นหลากหลาย ส่วนใหญ่มุ่งศึกษาสาเหตุที่เจิ้งเหอเดินทางสู่ตะวันตก อิทธิพลและความสำคัญของการเดินทางเจิ้งเหอ และศึกษาการบูชาเจิ้งเหอ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ในจำนวนนี้มีงานที่สนใจศึกษาสวนสาธารณะเจิ้งเหอพบเพียง 2 ชิ้น ได้แก่ งานของ Wang Xiaoyun (2005) และ Yang Fan (2015) โดยทั้งสองชิ้นนี้มุ่งศึกษาการออกแบบสวนสาธารณะเจิ้งเหอ กล่าวคือ บทความของ Wang Xiaoyun (2005) เรื่อง “Ideas on Zheng He Park Design : The Integration of History , Reality and Future” (มีเพียง 3 หน้า) ชี้ให้เห็นสภาพการณ์ของสวนสาธารณะเจิ้งเหออย่างสังเขป เช่น จารึกม้าฮาจื่อ (马哈只碑 เป็นจารึกที่อยู่หน้าหลุมฝังศพบิดาเจิ้งเหอ) รูปปั้นของเจิ้งเหอ สถานที่เก็บจารึกที่ขึ้นขอบเจิ้งเหอ และตึกขานเป่า เป็นต้น โดยวิเคราะห์ปัญหาทางการออกแบบของสวนพร้อมกับให้ข้อเสนอแนะและออกแบบการสร้างสวนสาธารณะเจิ้งเหอ

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทของ Yang Fan (2015) เรื่อง “The Visual Image and Performance of Zheng He Theme Culture Park in Jing Ning District Kunming” งานชิ้นนี้มุ่งศึกษาภาพและการแสดงของอุทยานวัฒนธรรมเจิ้งเหอ เป็นหลัก เนื่องจากรัฐบาลจีนส่งเสริมรวมวัฒนธรรมเข้ากับการพัฒนาการท่องเที่ยว งานชิ้นนี้มองว่าการใช้วัฒนธรรมเจิ้งเหอช่วยตำบลจิ้นหนิงพัฒนาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเป็นความคิดที่ดี จึงได้วิเคราะห์สถานการณ์และปัญหาของสวนสาธารณะแห่งนี้ ในงานนี้ได้กล่าวถึงความสำคัญของนโยบายที่ส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวและการออกแบบของสวนสาธารณะ ลักษณะภูมิประเทศตำบลจิ้นหนิง โดยในงานนี้ผู้เขียนชี้ให้เห็นสวนสาธารณะนี้เป็นอย่างไร และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมเจิ้งเหอและตำบลจิ้นหนิง ด้วยการลงสนาม

ผ่านการสังเกตและวิเคราะห์ชี้ให้เห็นถึงปัญหาของสวนนี้ และได้วิเคราะห์วัฒนธรรม
เจิ้งเหอว่ามีอิทธิพลอย่างมากต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวตำบลจินหนิง ท้ายสุดผู้เขียน
ได้ออกแบบภาพ (Visual Image) ของสวนสาธารณะเจิ้งเหออีกด้วย

จากการทบทวนงานศึกษาทั้ง 2 เรื่อง พบว่า งานดังกล่าวได้มุ่งเน้นไปที่การศึกษา
การออกแบบของสวนสาธารณะเจิ้งเหอที่ตำบลจินหนิง มณฑลยูนนาน โดยได้วิเคราะห์
จุดอ่อนและจุดแข็งของการออกแบบของสวนสาธารณะเจิ้งเหอ และเน้นการใช้วัฒนธรรม
เจิ้งเหอมาเป็นเครื่องมือช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวของตำบลจินหนิง ส่วนงานของผู้วิจัยชิ้นนี้
ต้องการต่อยอดจากงานทั้ง 2 ชิ้น ด้วยการศึกษาว่า ในสวนสาธารณะเจิ้งเหอแห่งนี้ มุ่งสร้าง
ความทรงจำร่วมเกี่ยวกับเจิ้งเหออย่างไร ใครเป็นคนสร้าง และต้องการให้ประชาชนจดจำ
อะไรบ้าง ด้วยการใช้วิธีการศึกษาทางประวัติศาสตร์ โดยผู้วิจัยได้รับอิทธิพลจากแนวคิด
ความทรงจำร่วม (Collective memory) ของ Paula Hamilton ที่มองว่า ความทรงจำร่วม
เป็นความทรงจำของกลุ่ม และมีความสำคัญในฐานะที่แสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของกลุ่ม
โดยที่สมาชิกในกลุ่มเองได้ยอมรับความทรงจำเหล่านั้นราวกับว่าเป็นประสบการณ์ที่เกิดขึ้น
จริงของพวกเขา (Paula Hamilton, 2003, p. 141) มาปรับใช้ในการตั้งคำถาม

วิธีการวิจัย

บทความนี้ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ (Historic Approach) ด้วยการค้นคว้า
จากเอกสารจีน ที่เป็นเอกสารชั้นต้น ดังเช่น เอกสารของรัฐบาลจีน เอกสารท้องถิ่นของ
เมืองจินหนิง เอกสารส่วนบุคคล จารึกและข้อความที่ปรากฏในจารึก เป็นต้น นอกจากนี้
ยังได้ค้นคว้าเอกสารชั้นรองประเภท ตำราวิทยานิพนธ์งานวิจัย บทความ มาประกอบใช้
ในการเขียนบทความครั้งนี้ รวมทั้งการศึกษภาคสนาม (Fieldwork) ที่สวนสาธารณะเจิ้งเหอ
ตำบลจินหนิง เมืองคุนหมิง ประเทศจีนซึ่งเป็นบ้านเกิดของเจิ้งเหอ (กรกฎาคม ค.ศ. 2019)
และยังได้เข้าร่วมในกิจกรรมสำคัญต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเฉลิมฉลองเรื่องการเดิน
ทางเจิ้งเหอ เช่นกิจกรรม Zheng He International Cultural Tourism Festival และงาน
การแข่งขันของการเต้นร่ายงูลาวกู่ (秧佬鼓舞/YangLaoGuWu) ที่จินหนิงมณฑล
ยูนนานอีกด้วย ฯลฯ เพื่อให้ทราบถึงการสร้างความทรงจำร่วมเกี่ยวกับเจิ้งเหอในมณฑล
ยูนนานว่าเป็นอย่างไร

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ 1) ความสำคัญของเจิ้งเหอ 2) กำเนิดของสวนสาธารณะเจิ้งเหอ และ 3) การสร้างความทรงจำร่วมเกี่ยวกับเจิ้งเหอโดยวิเคราะห์ผ่านสวนสาธารณะเจิ้งเหอ

1. ความสำคัญของเจิ้งเหอ

เจิ้งเหอ (郑和) (ค.ศ. 1371-1435) หรือ ซาน เป้า (三宝) เกิดที่ตำบล เป้าซาน เมืองคุนหมิง (昆阳州宝山乡和代村) ซึ่งอยู่ทางเนินเขาภาคใต้ของเยชาน (Yue Shan) ตำบลจินหนิง เมืองคุนหมิงในปัจจุบัน ปู่ของเขา คือ หมี่ ตี๋ น้า หรือ ฉา เอ้อ หมี่ ตี๋ น้า (米的纳/察尔米的纳) ขุนนางในตำแหน่ง “เตียน หยาง โหว” (滇阳侯) ส่วนบิดาชื่อว่า หมี่ หลี จิน (米里金) (ค.ศ. 1344-1382) หรือม้าจื่อ ขุนนางตำแหน่ง “ซาน จื่อ เจิ้ง ลือ” ของมณฑลยูนนาน (云南省参知政事) ซึ่งเป็นหัวหน้าสำนักงานที่ปรึกษาการแผ่นดินของมณฑลยูนนานและมีหน้าที่ถวายคำแนะนำต่อองค์จักรพรรดินอกจากนี้ พ่อของเจิ้งเหอยังได้สืบทอดฐานันดรศักดิ์ เตียน หยาง โหว ต่อจากปู่ของเขาอีกด้วย เจิ้งเหอเป็นชาวยุย นับถือศาสนาอิสลาม จากหนังสือ “หยวนซื่อ • ชิวประวัติ ไซเตียน ซื่อ • ซานซือตัง” (元史 • 赛典赤 • 赡思丁传) ทำให้ทราบว่า เจิ้งเหอเป็นลูกหลานรุ่นที่ 6 ของไซ เตียน ซื่อ (赛典赤) • ซาน ซือ ตัง (赡思丁) ซึ่งมีเชื้อสายอาหรับ และเป็นขุนนางในตำแหน่ง ผิง จาง เจิ้ง ซื่อ ของมณฑลยูนนาน (云南行省平章政事) ซึ่งเป็นตำแหน่งบริหารสูงสุดของมณฑลยูนนาน ปัจจุบันเทียบได้กับผู้ว่าราชการมณฑลยูนนาน (Li Shihou, 2005, pp. 25-44)

ใน ค.ศ. 1381 บ้านของหมี่ หลี จิน (米里金) บิดาของเจิ้งเหอถูกทหารราชวงศ์หมิงตรวจค้นขณะที่เจิ้งเหออายุได้ 12 ปี สาเหตุมาจากหมี่ หลี จินเป็นข้าราชการของราชวงศ์หยวน และในปีเดียวกันเจิ้งเหอถูกทหารราชวงศ์หมิงพาตัวเข้าวังเป็นขันที ด้วยการที่เจิ้งเหอเป็นผู้ที่มีสติปัญญาเฉียบแหลม และมีความรู้เกี่ยวกับยุทธพิชัยสงคราม จึงได้ช่วยองค์ชายจูตี๋รบจนได้ชัยชนะในสงครามเจิ้ง ชุน ป้า (郑村坝大捷) หลังจากที้องค์ชายจูตี๋ขึ้นครองราชย์เป็นจักรพรรดิหยงเล่อ พระองค์จึงได้พระราชทานชื่อและนามสกุลใหม่ให้กับเขาว่า “เจิ้งเหอ” และแต่งตั้งให้เขาเป็นขันทีในสำนักเนย์ กวน เจียน (内官监) ซึ่งเป็นสาขาย่อยของหน่วยงานขันทีของราชวงศ์ หมิง ทำหน้าที่รับผิดชอบงาน

ด้านสิ่งปลูกสร้างและการซ่อมแซมสุสานของจักรพรรดิ ตลอดจนข้าวของเครื่องใช้ภายใน
ราชสำนัก (Li Shihou, 2005, pp. 45-57)

หลังจากทวารราชวงศ์หมิงได้เดินทางออกจากมณฑลยูนนาน ครอบครั
วของเจิ้งเหอได้เปลี่ยนนามสกุลใหม่เป็นสกุล “ม้า” เพื่อหลบซ่อนฐานะเดิม และคุณปู่และ
บิดาเจิ้งเหอนับถือศาสนาอิสลามและเคยไปนมัสการสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ของศาสนาอิสลาม
ที่อาหรับ และคนสมัยโบราณเรียกคนนับถือศาสนาอิสลามและเคยไปนมัสการสถานที่
ศักดิ์สิทธิ์ที่อาหรับเป็น “ฮาจีอ” (哈只) ด้วยเหตุนี้บิดาของเจิ้งเหอจึงถูกเรียกในอีกชื่อ
หนึ่งว่า “ม้าฮาจีอ” (马哈只) รวมทั้งหลุมฝังศพบิดาของเขาก็มีย่อเรียกว่า “หลุมฝังศพ
ม้า ฮา จื่อ” (Li Shihou, 2005, p. 49)

ส่วนสาเหตุที่ทำให้เจิ้งเหอกลายเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อ
ประวัติศาสตร์จีน คือ เจิ้ง เหอ เป็นชาวจีนคนแรกที่สามารถเดินเรือ (ค.ศ. 1405-1433)
จากประเทศจีนไปจนถึงทะเลแดงในมหาสมุทรอินเดียเรื่อยไปจนกระทั่งถึงชายฝั่งทะเล
ด้านตะวันออกของทวีปแอฟริกา ส่งผลให้เจิ้งเหอกลายเป็นผู้บุกเบิกเส้นทางการสำรวจ
ทางทะเลระหว่างประเทศเส้นทางใหม่ขึ้นมา (Li Huiquan, 1985, pp. 63-64) โดยที่เขา
ได้มีโอกาสสำรวจดินแดนใหม่ตามแนวเส้นทางการเดินเรือดังกล่าวมากกว่า 30 ประเทศ
ด้วยกองเรือขนาดใหญ่ ที่ประกอบด้วย เรือเดินทะเลขนาดใหญ่ 62 ลำ เรือเล็กประมาณ
100 ลำ เรือใหญ่สุด (เรือมหาสมบัติ) ยาว 440 ฟุต กว้าง 180 ฟุต มีกำลังพลประจำกอง
เรือประมาณ 27,000 นาย (Li Shihou, 2005, p. 95) กองเรือเหล่านี้ได้นำเข้าสู่ของ
ต่าง ๆ ที่จีนต้องการเข้ามาเป็นจำนวนมาก โดยนำผ้าไหมและเครื่องลายครามจากจีน
ไปแลกเปลี่ยนเป็นสิ่งของหรือสัตว์พิเศษของดินแดนแต่ละแห่งที่พวกเขาเดินทางไปถึง
เช่น สิงโตและยีราฟจากแอฟริกา หมูดำจากมะละกา จะเข้จากสยาม เป็นต้น (Li Shihou,
2005, p. 252) ที่สำคัญ การสำรวจทางทะเลของเจิ้งเหอเกิดขึ้นก่อนหน้าการเดินทางของ
คริสโตเฟอร์ โคลัมบัส (Christopher Columbus) นักสำรวจและนักเดินเรือชาวสเปนถึง
87 ปี (ค.ศ. 1492) และก่อน วาสโก ดา กามา (Vasco da Gama) นักเดินเรือชาวโปรตุเกส
92 ปี (ค.ศ. 1497 เดินทางทะเลถึงอินเดีย) รวมไปถึงก่อนการเดินทางของเฟอร์ดินานด์
มาเจลลัน (Ferdinand Magellan) 114 ปี (ค.ศ. 1519) การเดินทางสำรวจทางทะเลของ
เจิ้งเหอจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อประวัติศาสตร์จีน ในฐานะที่ทำให้จีนเป็นชาติแรก

ที่บุกเบิกเส้นทางสำรวจทางทะเล จนนำไปสู่การค้นพบดินแดนใหม่อย่างแอฟริกา เอเชีย และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Xu Kai, 2007, p. 1)

2. กำเนิดของสวนสาธารณะเจิ้งเหอ ตำบลจันหนิง เมืองคุนหมิง มณฑลยูนนาน ประเทศจีน

ตำบลจันหนิง¹ อยู่ในเขตการปกครองของเมืองคุนหมิง มณฑลยูนนาน ประเทศจีน จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์พบว่า ตำบลจันหนิงมีประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน ถือว่าเป็นแหล่งกำเนิดของ “วัฒนธรรมกุ่เตียน” (กุ่เตียน คือ ชื่อย่อของมณฑลยูนนาน ในยุคโบราณ) (Li Shihou, 2005, p. 295) ซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่พัฒนาขึ้นรอบทะเลสาบเตียนจื่อ (滇池) ในช่วงสมัยชุน ชิว (春秋) จนกระทั่งต้นราชวงศ์ฮั่นตะวันออก (东汉初) (ค.ศ. 25 - 220) กล่าวได้ว่า วัฒนธรรมกุ่เตียนเป็นวัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวยูนนาน ทำให้ตำบลจันหนิงกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของมณฑลยูนนาน (Ji Yufeng และ Cai Qihua, 2012, p. 66) นอกจากนี้ ตำบลจันหนิงยังเป็นบ้านเกิดของเจิ้งเหอ และมีสถานที่สำคัญที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อระลึกถึงเจิ้งเหอ คือ สวนสาธารณะเจิ้งเหอ สถานที่ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความพยายามที่จะสร้างความเชื่อมโยงระหว่างตำบลจันหนิงกับเจิ้งเหอ ในฐานะบ้านเกิดของเขา ผู้วิจัยยังพบว่ามีการใช้พื้นที่หลุมฝังศพบิดาของเจิ้งเหอ บ้านหลังเดิมของเจิ้งเหอ และพื้นที่ทางประวัติศาสตร์แหล่งเดิมของตำบลจันหนิง ในลักษณะเดียวกัน กล่าวคือ ตำบลจันหนิงได้ประกอบสร้างพื้นที่ต่าง ๆ ให้มีความเชื่อมโยงกับเจิ้งเหอ เพื่อบอกเล่าประวัติศาสตร์เมื่อครั้งที่เขาใช้ชีวิตอยู่ในเมืองแห่งนี้ โดยรัฐบาลท้องถิ่นพยายามสร้างความทรงจำร่วมให้กับคนในปัจจุบัน ซึ่งประกอบไปด้วยวัฒนธรรมกุ่เตียนที่เป็นวัฒนธรรมดั้งเดิมของมณฑลยูนนาน บ้านหลังเดิมของเจิ้งเหอและหลุมฝังศพบิดาของเจิ้งเหอ

ในหนังสือ “สวนบ้านเกิดเจิ้งเหอ” (郑和故里园)² ที่เขียนขึ้นโดย Xu Keming ชี้ให้เห็นว่า สวนสาธารณะเจิ้งเหอได้กลายเป็นสวนสาธารณะหลัก (theme park) ที่เกี่ยวกับเจิ้งเหอเพียงแห่งเดียวของตำบลจันหนิง ซึ่งเป็นพื้นที่หลักในการสร้าง

¹ใน ค.ศ. 2016 อำเภอจันหนิงกลายเป็นตำบลจันหนิงของเมืองคุนหมิง มณฑลยูนนาน ประเทศจีน ก่อน ค.ศ. 2016 ตำบลจันหนิงเรียกเป็นอำเภอจันหนิง ปัจจุบันสวนสาธารณะเจิ้งเหออยู่ตำบลจันหนิง เมืองคุนหมิง มณฑลยูนนาน ประเทศจีน (Li Shihou, 2005, p. 33)

²ไม่ทราบเวลาการเขียนหนังสือ

วัฒนธรรม และจิตวิญญาณของตำบลจิ้นหนิง รวมทั้งเป็นพื้นที่สำหรับนักท่องเที่ยวและประชาชนสามารถเข้ามาใช้ประโยชน์ได้ ใน ค.ศ. 1986 รัฐบาลท้องถิ่นของเมืองคุนหมิงได้ประกาศให้สวนสาธารณะเจิ้งเหอเป็นหนึ่งสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจในสถานที่นำท่องเที่ยวทั้ง 16 แห่ง ของเมืองคุนหมิง และใน ค.ศ. 1988 คณะรัฐมนตรีรัฐบาลจีนได้ประกาศให้สวนสาธารณะเจิ้งเหอมีสถานะเป็นสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของประเทศ (การประกาศของตำบลจิ้นหนิง, 2013) ดังนั้น สวนสาธารณะเจิ้งเหอจึงเป็นพื้นที่หลักที่คอยทำหน้าที่นำเสนอวัฒนธรรมเกี่ยวกับเจิ้งเหอต่อผู้เข้ามาเยี่ยมชม และมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของตำบลจิ้นหนิง (Yang Fan, 2015, p. 7) ในฐานะแหล่งความทรงจำร่วมที่สำคัญเกี่ยวกับเจิ้งเหอของมณฑลยูนนาน

สวนสาธารณะเจิ้งเหอ ตั้งอยู่บนภูเขาที่ชื่อว่า “เย่ซาน” (月山) ในหมู่บ้านเหอไต้ ตำบลเป่าซาน เมืองคุนหยาง (昆阳州宝山乡和代村) ชื่อของภูเขามาจากลักษณะที่ดูคล้ายกับดวงจันทร์ในวันขึ้น 10 ค่ำ ซึ่งคำว่า “月” (เย) ในภาษาจีน แปลว่า ดวงจันทร์ และคำว่า “山” (ซาน) แปลว่า ภูเขา (Li Shihou, 2005, p. 295) และใน ค.ศ. 1958 ภูเขาเย่ซานได้กลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของตำบลจิ้นหนิง (Xu Keming, 1991, p. 34)

ในส่วนอารัมภบทของหนังสือลำดับญาติเจิ้งเหอ มณฑลนานกิง (南京郑氏家谱首序) กล่าวว่า หลังจากที่บิดาของเจิ้งเหอได้รับพระราชทานฐานันดรศักดิ์ให้เป็นขุนนางตำแหน่ง เตียน หยาง ไหว (滇阳侯) แล้ว เขาได้ตั้งบ้านเรือนอยู่ที่เมืองคุนหยาง³ (Li Shihou, 2005, p. 33) ต่อมาใน ค.ศ. 1382 บิดาของเจิ้งเหอเสียชีวิตลง ศพได้ถูกนำขึ้นไปฝังบนภูเขาเย่ซาน ใน ค.ศ. 1405 เจิ้งเหอได้เชิญหลี่ จื่อ กาง (Li Zhigang)⁴ เขียนอักษรเป็นประวัติบิดาของเขาลงบนศิลาจารึก ก่อนที่จะออกเดินทางสำรวจดินแดนตะวันตกครั้งแรก ใน ค.ศ. 1894 หยวน เจีย กู (Yuan Jiagu)⁵ ได้พบหมู่บ้านเหอไต้

³ใน ค.ศ 1949 อำเภอคุนหยางเข้าร่วมกับอำเภอจิ้นหนิงกลายเป็นอำเภอเดียวกันและคุนหยางกลายเป็นส่วนหนึ่งของอำเภอจิ้นหนิง (Li Shihou, 2005)

⁴หลี่จื่อกาง (李至刚) มีตำแหน่งเป็นจื่อสันต้าฟู (资善大夫) คล้ายกับรองเสนาบดีประจำกรมพิธีการและคุณวุฒิประจำของสำนักโองานฝ่ายราชวงศ์หมิง ปฏิบัติหน้าที่ช่วยมกุฎราชกุมารขึ้นครองราชย์กับจักรพรรดิ แล้วถ่ายทอดความหมายของจักรพรรดิให้มกุฎราชกุมารรับรู้

⁵หยวนเจียกู (Yuan Jiagu/袁嘉谷) เป็นจ้วงหยวนหรือจ๋องวังของมณฑลยูนนานในสมัยราชวงศ์ชิงปลาย

ตำบลเป่าซาน อำเภอคุนหมิง ที่มีหลุมฝังศพม้า ฮา จื่อ และใน ค.ศ. 1935 หยาง ลี เซิง (Yang Lisheng) ผู้นำของอำเภอคุนหมิง จึงได้เริ่มสร้างศาลาเพื่อปกคลุมศิลาจารึกประวัติของม้า ฮา จื่อ ใน ค.ศ. 1944 หลี่ ลีฉุน (Li Liqun) ผู้นำอำเภอคุนหมิง ได้มีการบูรณะศาลาหลังเดิมที่สร้างปกคลุมจารึกประวัติม้าฮาจื่อ จากนั้น ได้มีการต่อเติมซ่อมแซมหลุมฝังศพอีกหลายครั้ง ต่อมาใน ค.ศ. 1978 ตำบลจินหนิงได้เริ่มก่อสร้างสวนสาธารณะเย่ซาน (月山公园) (ชื่อเดิมก่อนจะเปลี่ยนมาเป็นสวนสาธารณะเจิ้งเหอ) บนภูเขาเย่ซาน (Xu Keming, 1991, p. 34) ใน ค.ศ. 1979 รัฐบาลท้องถิ่นได้สร้างบ้านของเจิ้งเหอขึ้นใหม่จากซากปรักหักพังเดิมที่อยู่บนภูเขาเย่ซาน (Xu Keming, 2000, p. 55) ใน ค.ศ. 1980 ตำบลจินหนิงได้ขยายสวนสาธารณะเย่ซาน ด้วยการสร้างบันไดทางขึ้น สร้างประตูของสวนสาธารณะ และติดตั้งป้ายบนประตูทางเข้าสวนสาธารณะว่า “สวนสาธารณะเจิ้งเหอ” (郑和公园) (Li Shihou, 2005, p. 296) และมีการเปลี่ยนชื่อเป็นสวนสาธารณะเจิ้งเหออย่างทางการใน ค.ศ. 1981 (Xu Keming, 1990, p. 34)

ภาพที่ 1 สวนสาธารณะเจิ้งเหอ
(ภาพถ่าย โดยผู้วิจัย เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม ค.ศ. 2019)

2.1 หลุมฝังศพม้าฮาจิอ (หลุมฝังศพบิดาของเจิ้งเหอ)

หลุมฝังศพม้าฮาจิอ เป็นโบราณสถานที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรมระดับ
มณฑลตามการประกาศของรัฐบาลมณฑลยูนนานใน ค.ศ. 1983 ก่อนหน้านั้น หยวนเจียกู่
(袁嘉谷) ได้ลงสำรวจพื้นที่ดังกล่าวใน ค.ศ. 1911 และได้รับแผ่นกระดาษที่พิมพ์
ลอกลายมาจากศิลาจารึกชีวประวัติม้าฮาจิอ (故马公墓志铭) ซึ่งทำให้ทางการทราบ
สถานที่เกิดของเจิ้งเหอชัดเจนมากยิ่งขึ้น (Xu Keming, n.d., p. 21) ใน ค.ศ. 1913
หยวนเจียกู่ได้ตรวจสอบและเขียนบทความเรื่อง “การประเมินศิลาจารึกประวัติม้าฮาจิอ
ที่คุนหมิง” (昆明马哈只碑跋) ส่งผลให้มันักวิจัยชาวจีนให้ความสนใจหลุมฝังศพม้า
ฮาจิอเพิ่มมากขึ้น (Li Shihou, 2005, p. 295) และในวันที่ 25 พฤษภาคม ค.ศ. 2006
สำนักนายกรัฐมนตรีจีนได้ประกาศให้ศิลาจารึกชีวประวัติของม้าฮาจิอเป็นโบราณวัตถุชั้น
สำคัญลำดับที่หกของประเทศ (Xu Keming, n.d., p. 29)

จากการลงพื้นที่ได้พบว่า สุสานม้าฮาจิอเน้นใช้จารึกต่าง ๆ ในการ
นำเสนอเรื่องราวของเจิ้งเหอ โดยมีศิลาจารึกหลักหนึ่งตั้งอยู่บริเวณหน้าหลุมฝังศพ
และอีกสองหลักที่ตั้งขึ้นใหม่ขนาดสองข้างศิลาจารึกม้าฮาจิอ⁶ นอกจากนี้ ยังมีจารึกอีก
12 หลัก ที่แสดงให้เห็นว่า หลุมฝังศพม้าฮาจิอมีความสำคัญ โดยเฉพาะทำให้ทราบว่า
บิดาของเจิ้งเหอชื่อหมี่ หลี่ จิน หรือม้าฮาจิอ และเนื้อหาชีวประวัติของม้าฮาจิอในศิลาจารึก
ได้แสดงให้เห็นว่า เจิ้งเหอเกิดในครอบครัวชาวยุ้ย หลุมฝังศพม้าฮาจิอและศิลาจารึก
ชีวประวัติม้าฮาจิอจึงเป็นแหล่งสำคัญสำหรับการสร้างความทรงจำร่วมเกี่ยวกับเจิ้งเหอ

2.2 บ้านเจิ้งเหอ/หออนุสรณ์เจิ้งเหอ(หลังเดิม)

บ้านเจิ้งเหอ หรือ หออนุสรณ์เจิ้งเหอ ตั้งอยู่บริเวณด้านขวาของประตู
ทิศใต้ของสวนสาธารณะเจิ้งเหอ และมีขุ้มประตูจีนเขียนว่า “บ้านเจิ้งเหอ” (郑和故居)
ซึ่งถูกค้นพบปี ค.ศ. 1979 ถือเป็นสถานที่สำคัญในการสร้างทรงจำเกี่ยวกับความยิ่งใหญ่
ของการออกเดินทางสำรวจทางทะเลของเจิ้งเหอ และแสดงให้เห็นถึงลัทธิชาตินิยมของจีน
ผ่านสถานที่ดังกล่าว ต่อมาใน ค.ศ. 1983 คณะกรรมการวางแผนและเตรียมงาน
เฉลิมฉลองในโอกาสที่เจิ้งเหอเดินทางสู่ตะวันตกครบรอบ 580 ปี และได้สร้าง

⁶แผ่นจารึกข้างซ้ายคือจารึก “การประเมินแผ่นจารึกชีวประวัติของเจิ้งเหอ” (郑和太公墓志铭跋) ที่เขียนกวางหนาน
(Xia Guangnan) เขียนให้เมื่อปี ค.ศ. 1935 แผ่นจารึกข้างขวาคือจารึก “ชีวประวัติของฮั่นที่ซานเปาราชวงศ์หมิง” (明三
宝太监郑和传) เนื้อหาในจารึกนี้ สืพลีเยอเฟ้น (荔扉师范) เขียนให้เมื่อปี ค.ศ. 1935 จัดตั้งหน้าหลุมฝังศพม้าฮาจิอ

“หออนุสรณ์เจิ้งเหอ” (郑和纪念馆) ในตึกยู๋หวางเก๋อ (玉皇阁) ครั้นต่อมาในปี ค.ศ. 1997 ได้ย้ายหออนุสรณ์เจิ้งเหอออกจากตึกยู๋หวางเก๋อ (玉皇阁)⁷ ไปจัดแสดงที่บ้านเจิ้งเหอ (Xu Keming, 1991, p.35) ซึ่งสร้างขึ้นใหม่ในพื้นที่เดิม ดังนั้น บ้านเจิ้งเหอ ปัจจุบันก็คือ หออนุสรณ์เจิ้งเหอ (เดิม) โดยภายในหออนุสรณ์เจิ้งเหอมีรูปปั้นของเจิ้งเหอ และปูของเขาคณะที่กำลังเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับการเดินทางของบรรพบุรุษที่เคยเดินทางไปยังเอเชียกลางให้เจิ้งเหอฟัง และมีรูปปั้นเจิ้งเหอในวัยเด็กและน้องสาวขณะกำลังเล่นน้ำอยู่ริมสระภายในยังมีห้องจัดแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับเจิ้งเหออีก 2 ห้อง ตลอดจนศาลาชานเป่า และศาลากู่หลี (กู่หลี หมายถึง บ้านเกิด) ซึ่งจัดแสดงสิ่งของที่เจิ้งเหอนำติดตัวไปขณะที่เขาเดินทางไปยังดินแดนตะวันตก รวมถึงแบบเรือต่าง ๆ และจารึกที่แสดงให้เห็นถึงการจดจำ และชื่นชมเรื่องราวการเดินทางของเจิ้งเหอ การสร้างหออนุสรณ์เจิ้งเหอนี้ได้กลายเป็นแหล่งความทรงจำร่วมสำคัญเกี่ยวกับเจิ้งเหอในมณฑลยูนนาน

การค้นพบหลุมฝังศพม้าฮ่าจื่อ และการสร้างหออนุสรณ์เจิ้งเหอขึ้นมาใหม่จากซากปรักหักพังของบ้านหลังเดิมที่เจิ้งเหอเคยอาศัยอยู่ เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่ารัฐบาลท้องถิ่น และตำบลจินหนิง ได้ให้ความสำคัญกับเจิ้งเหอเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ยังสะท้อนให้เห็นความพยายามในการสร้างความทรงจำร่วมเกี่ยวกับเจิ้งเหอขึ้นมาจากสถานที่เหล่านี้อีกด้วย

3. การสร้างความทรงจำร่วมเกี่ยวกับเจิ้งเหอวิเคราะห์ผ่านสวนสาธารณะเจิ้งเหอ

3.1 บริบทสังคมการเมืองจีน

ในช่วงปลายทศวรรษ 1970 ภายใต้การเสนอแนะและสนับสนุนจากรองประธานพรรคคอมมิวนิสต์กลางคือ เติ้งเสี่ยวผิง รัฐบาลจีนได้ให้ความสำคัญต่อการปฏิรูประบบเศรษฐกิจของชาติเป็นอย่างยิ่ง (Zhu Jianqiu, 1993, p. 411) ในรายงานที่เสนอต่อที่ประชุมสมัชชาประชาชนแห่งชาติครั้งที่ 4 ในเดือนมกราคม ค.ศ. 1975 นายกรัฐมนตรีจินโจวเินไหลประกาศการดำเนิน “นโยบายสี่ทันสมัย”⁸ แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนแรก ก่อน ค.ศ. 1985 สร้างระบบอุตสาหกรรมและระบบเศรษฐกิจแห่งชาติ

⁷ตึกยู๋หวางเก๋อ (玉皇阁) อยู่ข้างซ้ายตึกชานเป่า

⁸ในค.ศ. 1954 จอวเินไหลได้กล่าวถึงนโยบายสี่ทันสมัยในที่ประชุมใหญ่ผู้แทนราษฎรของประชาชนชาติครั้งแรก คือ การพัฒนาการเกษตร อุตสาหกรรม การป้องกันประเทศและวิทยาศาสตร์กับเทคโนโลยีทันสมัย

สมบูรณ์แบบอย่างสำเร็จ ขั้นตอนที่ 2 คือ ในปลายศตวรรษที่ 20 ตระหนักถึงการพัฒนา
เกษตรอุตสาหกรรม การป้องกันประเทศ และวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีให้ทันสมัยทัดเทียม
นานาชาติ (Liu Hui, 2013, p.105) และนับแต่ทศวรรษ 1980-1990 เป็นต้นมา
การปฏิรูปเศรษฐกิจของชาติและการเปิดประตูสู่สากลของจีน เป็นสิ่งที่รัฐบาลจีนให้ความสำคัญ
ตลอดมา ผลจากการเปิดประเทศดังกล่าว ทำให้กระแสทุนนิยมเริ่มเข้ามาในจีน
ตั้งนั้นเพื่อสร้างสำนักกลัทธิมาร์กซ์และให้ประชาชนรักชาติ พรรคคอมมิวนิสต์และรัฐบาลจีน
จึงได้ให้ความสำคัญกับการสอนในเรื่องความรักชาติ ดังเช่น ในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1997
เพื่อส่งเสริมการศึกษาความรักชาติ กรมโฆษณาชวนเชื่อของคณะกรรมการกลาง CPC
(中共中央宣传部) ประกาศสร้างแหล่งเรียนรู้ความรักชาติร้อยแห่งแรกในประเทศจีน
และส่งเสริมเพิ่มแหล่งเรียนรู้ทั่วประเทศ ต่อมาในวันที่ 15 ตุลาคม ค.ศ. 2007 หูจิ่นเทา
ประธานาธิบดีประเทศจีน ได้กล่าวถึงการเผยแพร่ความรักชาติและการรวมความรักชาติ
เข้ากับการพัฒนาประเทศจีน (Chen Lei, 2012, p.1) ครั้นยุคของสีจิ้นผิง ประธานาธิบดีจีน
ก็เช่นกันยังคงให้ความสำคัญกับเรื่องความรักชาติ ดังปรากฏเมื่อวันที่ 30 ธันวาคม
ค.ศ. 2015 ในการประชุมสำคัญการเมืองของคณะกรรมการพรรคคอมมิวนิสต์จีนครั้งที่ 29
(中央政治局第二十九次集体学习) เน้นว่า “การเผยแพร่ความรักประเทศชาติถือเป็น
ปัจจัยสำคัญทางด้านจิตวิญญาณเพื่อบรรลุเป้าหมายความฝัน” (Liu Jianjun,
2016) อาจกล่าวได้ว่า รัฐบาลจีนและพรรคคอมมิวนิสต์จีนได้เน้นย้ำให้ความสำคัญ
ในเรื่องความรักชาติตลอดมา

นอกจากเรื่องความรักชาติแล้ว จากการศึกษายังพบว่า นับตั้งแต่
ปลายศตวรรษที่ 20 ที่จีนเปิดประเทศสู่สากล จีนได้มีความร่วมมือกับต่างชาติเพิ่มมากขึ้น
ดังจะเห็นได้จากการเข้าร่วม GMS-ของจีนในปี ค.ศ. 1992 และในปี ค.ศ.2001 ประเทศ
จีนได้เป็นสมาชิกขององค์การการค้าโลก (WTO) อย่างเป็นทางการ (Shi Ping, 2003,
p. 69) นอกจากนี้ในปี ค.ศ. 2013 ในยุคประธานาธิบดีสี จิ้นผิง ของจีนได้ประกาศใช้
นโยบาย “One Belt One Road” หรือแถบเศรษฐกิจเส้นทางสายไหมในศตวรรษที่ 21
เชื่อมโลกนั้น ส่งผลให้รัฐบาลหันมาให้ความสำคัญกับการศึกษาเรื่องราวการเดินทางของ
เจิ้งเหอมากขึ้นนับตั้งแต่เปิดประเทศ (Na Wenhui, 2018, p. 2) ดังเห็นได้จาก ค.ศ. 2001
รัฐบาลกลางของจีนให้เริ่มเตรียมงานเฉลิมฉลองการเดินทางเจิ้งเหอครบรอบ 600 ปี
ในปี ค.ศ. 2005 (Shi Ping, 2003, p. 69)

จากบริบทดังกล่าว กระตุ้นให้รัฐบาลท้องถิ่นในมณฑลยูนนานร่วมมือกับประชาชนได้สร้างแหล่งความทรงจำร่วมเกี่ยวกับเจียงเหอขึ้นมาในสวนสาธารณะเจียงเหอ นับตั้งแต่ทศวรรษ 1980 เป็นต้นมาและมีการสร้างอย่างต่อเนื่องตลอดมา

3.2 แหล่งความทรงจำร่วมเกี่ยวกับเจียงเหอในสวนสาธารณะเจียงเหอ

จากแผนที่นำทางที่เชื่อมสวนสาธารณะเจียงเหอที่อยู่ด้านหน้าประตูทิศเหนือ แสดงให้เห็นว่าภายในมีการจัดแสดงข้อมูลจำนวนมากเกี่ยวกับเจียงเหอ นอกจากนี้จะมีหลุมฝังศพม้า ฮา จื่อ บ้านหลังเดิมซึ่งเป็นสถานที่เกิดของเจียงเหอแล้ว ยังประกอบไปด้วยแหล่งความทรงจำร่วมอีกหลายแห่ง เช่น รูปปั้นของเจียงเหอ ตึกชานเป่า หออนุสรณ์เจียงเหอ เป็นต้น ทำให้สวนสาธารณะเจียงเหอเป็นส่วนสำคัญของตำบลจินหนิงที่ช่วยเผยแพร่วัฒนธรรมเจียงเหอได้ ซึ่งแหล่งดังกล่าวเป็นแหล่งสำคัญสำหรับการสร้างความทรงจำร่วมเกี่ยวกับเจียงเหอ

(1) รูปปั้นเจียงเหอ (ค.ศ. 1989)

ใน ค.ศ. 1989 รัฐบาลเมืองคุนหมิงได้ก่อสร้างรูปปั้นของเจียงเหอ ซึ่งออกแบบโดย ศาสตราจารย์ หวาง กวน ยี่ (Wang Guanyi) จากสถาบันวิจิตรศิลป์เสฉวน และเป็นสมาชิกของสมาคมศิลปินจีนเพื่อแสดงให้เห็นภาพจำลองของเจียงเหอ

ภาพที่ 2 รูปปั้นเจียงเหอ (ถ่ายภาพโดยผู้วิจัย เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม ค.ศ. 2019)

รูปปั้นของเจิ้งเหอสวมหมวกซันซาน (三山帽) ซึ่งเป็นหมวก
ที่คนมีฐานะในสังคมสวมใส่กัน เสื้อผ้าที่รูปปั้นนี้เลือกใช้ คือ ชุดของข้าราชการพลเรือน
เข็มขัดหยก เสื้อคลุม และรองเท้าบูทเป็นทางการ มือซ้ายจับดาบ มือขวาถือแผนที่
เดินเรือ ขาขวาก้าวออกไปข้างหน้า 1 ก้าว ด้านหน้าของฐานรูปปั้นปรากฏชื่อของเจิ้งเหอ
และปีเกิด (ค.ศ. 1371) และปีที่เขาเสียชีวิต (ค.ศ. 1435) ฐานรูปปั้นด้านข้างเป็นรูปธง
มีคำว่า “เจิ้ง” (郑) ปรากฏอยู่ในธง ด้านหลังของฐานมีชื่อผู้ออกแบบรูปปั้น คือ
หวาง กวน ยี่ (Wang Guanyi) และหน่วยงานที่เป็นผู้สร้างรูปปั้น คือ สถาบันวิจิตร
ศิลป์เสฉวน รวมทั้งวันเวลาในการตั้งรูปปั้นของเจิ้งเหอ คือเดือนตุลาคม ค.ศ. 1989
(Xu Keming, n.d., p. 44)

บนแนวรั้วริมสนามจัดแสดงรูปปั้นมีสัตว์ 22 ชนิดที่เจิ้งเหอ
นำกลับมายังประเทศจีนเมื่อครั้งที่เดินทางออกสำรวจดินแดนตะวันตก เช่น สิงโตจาก
แอฟริกา หมีดำจากมะละกา และจระเข้จากสยาม นอกจากนี้ ผนังด้านหลังรูปปั้นเจิ้งเหอ
มีภาพแกะสลักจำนวน 8 ภาพ ที่แกะสลักขึ้นใน ค.ศ. 2005 โดยศาสตราจารย์เหลียงเทา
(Liang Tao) จากสถาบันศิลปะยูนนาน และซวี่เค่อหมิง (Xu Keming) รองประธาน
สมาคมการศึกษาเจิ้งเหอยูนนาน รวมถึงยังเป็นผู้ดูแลหออนุรักษ์เจิ้งเหอคนแรก (เดิม)
ร่วมมือกันออกแบบภาพแกะสลักนี้ โดยมีสถาบันศิลปะยูนนานและบริษัทวิศวกรรม
การตกแต่งแห่งเมืองคุนหมิงให้เหลียงเทา (Liang Tao) เฟิงจื้อเร่ิง (Peng Zhiren)
เหลียงซิน (Liang Xin) และโขงเว่ย์เจี๋ย (Kong Weijie) แกะสลักภาพจำนวน 8 ภาพ
ได้แก่ ภาพ 1) วงศ์ตระกูลเจิ้งเหอ 2) เจิ้งเหอถูกพาเข้าเมืองหลวง 3) เจิ้งเหอเดินทาง
สู่ตะวันตก 4) การเดินเรืออย่างเป็นวิทยาศาสตร์ 5) การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี
กับต่างประเทศ 6) การค้าขายกับต่างประเทศอย่างเสมอภาค 7) สื่อสารกับประเทศ
ต่าง ๆ อย่างใกล้ชิดและเป็นมิตร และ 8) การเดินทางเจิ้งเหอคือเรื่องยิ่งใหญ่
ในประวัติศาสตร์ แต่ละภาพสลักจะปรากฏคำอธิบายรายละเอียดของภาพพอสังเขป
ที่แสดงให้เห็นว่าเจิ้งเหอเป็นผู้ริเริ่มกองทัพเรือของจีน และเป็นนักเดินเรือยิ่งใหญ่
(Xu Keming, n.d., p. 43)

(2) ตึกซานเป่า (ค.ศ. 1990)

ตึกซานเป่าสร้างขึ้นใน ค.ศ. 1990 โดยรัฐบาลต้าบัจจิ้นหนิง เพื่อรำลึกถึงเจิ้งเหอในฐานะนักเดินเรือทางทะเลผู้ยิ่งใหญ่ หลี่ จี (Li Qi) วิศวกรของสำนักงานแผนภูมิศาสตร์เมืองคุนหมิงได้เป็นผู้ออกแบบอาคารดังกล่าว โดยมีทีมที่สามของบริษัทก่อสร้างแห่งแรกของต้าบัจจิ้นหนิงรับผิดชอบก่อสร้าง อาคารแห่งนี้ได้รับการออกแบบตามแบบฉบับของเรือ “เป่าฉวน” ที่แปลว่า “เรือมหาสมบัติ” จากตำนานของอาคารจะแบ่งเป็นสองฝั่ง ที่มีส่วนหนึ่งเป็นศาลาที่มีลักษณะเป็นส่วน “หัวเรือ” ส่วนอีกฝั่ง คือ ชั้นสองและชั้นสามของตึกซานเป่าจะมีลักษณะเป็นส่วน “หางเรือ” และเพื่อรำลึกถึงเจิ้งเหอในฐานะนักเดินเรือผู้ยิ่งใหญ่ อาคารแห่งนี้จึงตั้งชื่อว่า “ซานเป่า” ตามชื่อเล่นเจิ้งเหอ

อาคารแห่งนี้พบว่ามีคำกลอนคู่อยู่ทั้งหมด 12 บท ทั้งสี่ด้านของชั้นแรกของตึกซานเป่าทั้งหมดมีคำกลอนคู่ 7 บท สำหรับชั้นสองมีคำกลอนคู่ 5 บท นอกจากนี้ ตึกซานเป่ายังมีป้ายคำขวัญชวนเอาไว้นือประตูตึกซานเป่า 5 ป้าย รำลึกเจิ้งเหอเป็นผู้ยิ่งใหญ่ โดยชั้นที่หนึ่งมี 2 ป้าย โดยป้ายแรกเขียนไว้ว่า “นักเดินทางทางทะเลผู้ยิ่งใหญ่” (航海巨人) เขียนโดย หยางเซียงหยาง (Yang Xiangyang) นักศิลปะการเขียนภาษาจีน และป้ายที่สองเขียนว่า “กองหน้าของทะเลตะวันตก” (西洋先锋) เขียนโดย หยางเอนหลิน (Yang En'lin) นักวิจัยของประเทศเยอรมนี สำหรับชั้นที่สองมี 2 ป้าย คือ ป้าย “เกียรติของชาติ” (民族之光) เขียนโดย หลิวชูเซิง (Liu Shusheng) อดีตประธานของ The Chinese People's Political Consultative Conference แห่งมณฑลยูนนาน และป้าย “ผู้บุกเบิกการเดินทางทางทะเล” (航海先驱) เขียนโดย หยางเซียงหยาง (Yang Xiangyang) นักศิลปะการเขียนภาษาจีน และชั้นที่ 3 คือ ป้ายที่เขียนชื่อของอาคาร “ตึกซานเป่า” (三宝楼) 1 ป้าย นอกจากนี้ จางจื้อยวี่ (Zhang Zhiyu) อาจารย์จากสถาบัน Yunnan Academy of Arts ได้ออกแบบรั้วระหว่างชั้นที่หนึ่งและชั้นที่สองของตึกซานเป่า และโรงงานหินอ่อนจากอำเภอผิงเปียน (屏边) เป็นผู้สร้างรั้ว โดยที่บนรั้วแกะสลักหินเป็นรูปสัตว์ต่าง ๆ ที่เจิ้งเหอได้นำกลับมา เช่น ม้าลาย ยีราฟ และนกยูง รวมทั้งเครื่องลายคราม และผ้าไหมที่เจิ้งเหอนำขึ้นเรือเมื่อครั้งที่เขาเดินทางไปยังดินแดนตะวันตกด้วย

ชั้นที่หนึ่งของตึกซานเป่ามีห้องนิทรรศการชั่วคราวจัดแสดง
รูปปั้นเจิ้งเหอขนาดครึ่งตัว และยังพบรูปภาพที่แสดงภาพในวันเฉลิมฉลองวัฒนธรรม
เจิ้งเหอครั้งที่ 2 ของตำบลจินหนิง เมืองคุนหมิง ประเทศจีน วัตถุประสงค์ของ
การจัดแสดงนิทรรศการครั้งนี้ คือ เพื่อให้ประชาชนรับรู้คุณงามความดีของเจิ้งเหอ
ด้านการเดินทางสำรวจทางทะเลที่นำไปสู่การค้นพบดินแดนใหม่ ๆ การจัดแสดงนิทรรศการ
ในห้องนี้แบ่งออกเป็น 5 ส่วน ส่วนแรกเป็นนิทรรศการเกี่ยวกับเจิ้งเหอในฐานะที่ถือกำเนิด
ขึ้นในยูนนาน ส่วนที่ 2 เป็นนิทรรศการที่นำเสนอให้เจิ้งเหอเป็นคนมีผลกระทบอย่างมาก
และได้รับผลงานมหาศาลในการเดินทางทางทะเล หรือนักเดินเรือที่ยิ่งใหญ่ ส่วนที่ 3
เป็นนิทรรศการที่นำเสนอให้เจิ้งเหอเป็นทูตแห่งสันติภาพ ส่วนที่ 4 เป็นนิทรรศการ
ที่นำเสนอการเดินทางทางทะเลอย่างเป็นวิทยาศาสตร์ และส่วนที่ 5 เป็นนิทรรศการ
ที่นำเสนอด้านจิตวิญญาณเจิ้งเหอที่ควรถูกสืบทอดตลอดไป (คำแนะนำของห้องจัด
การแสดง)

ด้านซ้ายของตึกซานเป่ามีจารึก 5 แผ่น ที่จัดตั้งเอาไว้ตั้งแต่เดือน
กรกฎาคม ค.ศ. 2005 โดยรัฐบาลตำบลจินหนิง และคณะกรรมการพรรคคอมมิวนิสต์ของ
ตำบลจินหนิงได้ร่วมมือจัดสร้างขึ้น จารึกเหล่านี้เขียนโดยโลเจียนหัว (Luo Jianhua)
รองประธานของสมาคมศิลปินเมืองคุนหมิง เพื่อรำลึกถึงการเดินทางสำรวจทางทะเลไปยัง
ดินแดนตะวันตกครบรอบ 600 ปีของเจิ้งเหอ จารึกทั้ง 5 แผ่นนี้บอกรายละเอียดเกี่ยวกับ
ผู้คนที่เข้าร่วมงานเฉลิมฉลองการเดินทางสำรวจทางทะเลครบรอบ 600 ปี และจำนวนเงิน
ที่ประชาชนได้ร่วมกันบริจาค ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการสร้างความทรงจำร่วมเกี่ยวกับเจิ้งเหอ
ในสวนสาธารณะเจิ้งเหอแห่งนี้ ผ่านการที่มีประชาชนเข้าร่วมในกิจกรรมดังกล่าว

(3) สถานที่เก็บจารึกเจิ้งเหอ (ค.ศ. 1992)

สถานที่เก็บจารึกเจิ้งเหอสร้างขึ้นใน ค.ศ. 1992 โดยรัฐบาล
ตำบลจินหนิง เพื่อรำลึกถึงเจิ้งเหอ นักเดินเรือทางทะเลผู้ยิ่งใหญ่แห่งราชวงศ์หมิง
ในโอกาสครบรอบวันเกิด 620 ปีของเขา และเพื่อรำลึกการเดินทางของเจิ้งเหอครบ 587 ปี
รวมทั้ง เพื่อเผยแพร่จิตวิญญาณเจิ้งเหอที่มีความกล้าหาญท้าทายกับความยากลำบาก
ในการออกเดินทางสำรวจทางทะเล และเป็นคนแรกที่เดินทางไกลโดยใช้พาหนะที่เป็นเรือ
สถานที่แห่งนี้เป็น “สถานที่เก็บจารึกอันดับแรกของมณฑลยูนนาน” (云南碑刻

第一林) ซึ่งเก็บรักษารีกเอาไว้นาน 64 แผ่น ตามจำนวนอายุของเจิ้งเหอ คือ 64 ปี เจิ้งเหอได้ทุ่มเทและอุทิศชีวิตของเขาไปกับการเดินทางออกสำรวจทางทะเลไปยังดินแดนตะวันตก เนื้อหาในารีกทั้ง 64 แผ่นมาจากผลงานการประพันธ์ของผู้ที่มีชื่อเสียงในสมัยราชวงศ์หมิงเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน เช่น บทกวีของสมัยราชวงศ์หมิง ของจักรพรรดิหย่งเล่อ และจักรพรรดิซุ่นเต๋อ (จูจางจี) ชีวิตประวัติของเจิ้งเหอที่บันทึกเอาไว้ในหนังสือที่เขียนโดย จางติ่งยู่ (Zhang Tingyu) ในสมัยราชวงศ์ชิง คำชื่นชมของซุนยัตเซ็น และเหลียงฉีเซิน นักวิชาการที่มีชื่อเสียง เป็นต้น (ข้อมูลที่บันทึกบนารีกที่ตั้งข้างนอกสถานที่เก็บารีกเจิ้งเหอ)

(4) หอนุสรณ์เจิ้งเหอ (ใหม่) หรือ พิพิธภัณฑ์ตำบลจินหนิง (ค.ศ. 2014)

หอนุสรณ์เจิ้งเหอ (ใหม่) หรือ พิพิธภัณฑ์ตำบลจินหนิงเริ่มก่อสร้างใหม่ใน ค.ศ. 2014 โดยรัฐบาลท้องถิ่น หอนุสรณ์เจิ้งเหอ (ใหม่) ก็คือพิพิธภัณฑ์ตำบลจินหนิง เพื่อจัดแสดงวัฒนธรรมของตำบลจินหนิง และเพื่อสืบทอดจิตวิญญาณเส้นทางสายไหมทางทะเล รวมทั้งเป็นสถานที่จุดศูนย์รวมของจิตวิญญาณเจิ้งเหอเข้ากับการพัฒนาตำบลจินหนิง หอนุสรณ์เจิ้งเหอแห่งใหม่ได้เปิดอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม ค.ศ. 2017 (MaGeqi, 2018, p. 15)

ผู้วิจัยพบว่า พิพิธภัณฑ์ตำบลจินหนิงได้ออกแบบตามแบบของเรือมหาสมบัติ และแบ่งพื้นที่ออกเป็นหอนุสรณ์เจิ้งเหอ (ใหม่) พิพิธภัณฑ์ตำบลจินหนิง และห้องจัดแสดงนิทรรศการแผนพัฒนาตำบล จินหนิง พิพิธภัณฑ์ตำบลจินหนิง มีทั้งหมด 4 ชั้น หอนุสรณ์เจิ้งเหอ (ใหม่) อยู่ที่ชั้น 3 ของพิพิธภัณฑ์ตำบลจินหนิง ซึ่งหอนุสรณ์เจิ้งเหอ(ใหม่) ได้ต่อยอดการสร้างความทรงจำเกี่ยวกับเจิ้งเหอผ่านการแบ่งพื้นที่การจัดแสดงออกเป็น 6 ส่วน ได้แก่ ส่วนแรก จัดแสดงวงศ์ตระกูลของเจิ้งเหอ ส่วนที่ 2 จัดแสดงชีวิตของเจิ้งเหอสมัยวัยรุ่น ส่วนที่ 3 จัดแสดงยุคหย่งเล่อในฐานะยุคทอง ส่วนที่ 4 จัดแสดงกองเรือของเจิ้งเหอ ส่วนที่ 5 จัดแสดงการเดินทางไปยังดินแดนตะวันตกของเจิ้งเหอ 7 ครั้ง และส่วนที่ 6 จัดแสดงความสำเร็จที่มีต่อการเดินทางของเจิ้งเหอ หอนุสรณ์เจิ้งเหอใหม่ ของตำบลจินหนิงจึงเป็นสถานที่สำคัญสำหรับเผยแพร่วัฒนธรรมเจิ้งเหอและจิตวิญญาณของเส้นทางสายไหม ในหอนุสรณ์เจิ้งเหอใหม่เน้นใช้ข้อมูลทางประวัติศาสตร์

เช่น รูปภาพ ข้อความ และคำอธิบาย ที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการเดินทางออก
สำรวจทางทะเลไปยังดินแดนตะวันตกของเจิ้งเหอ รวมทั้งยังจัดแสดงให้เห็นถึงผลงาน
ตีพิมพ์ที่เกี่ยวกับเจิ้งเหอในมณฑลยูนนานอีกด้วย

นอกจากแหล่งความทรงจำข้างต้นแล้ว ในสวนสาธารณะเจิ้งเหอ
ตำบลจินหนิง ยังมีสนามหลอผาน (罗盘广场) บ้านเจิ้งเหอ/หออนุสรณ์เจิ้งเหอ (เดิม)
ศาลาการระลึกถึงเจิ้งเหอ (郑和纪念亭) ศาลาซานเป่า (三宝亭) ศาลากู่หลี่ (故里亭)
ป้อมิตรภาพระหว่างประเทศ และสวนรูปปั้นของสัตว์ที่เจิ้งเหอนำมาจากประเทศต่าง ๆ
เพื่อรำลึกถึงความยิ่งใหญ่ของเจิ้งเหอ

3.3 การสร้างความทรงจำร่วมเกี่ยวกับเจิ้งเหอที่สร้างขึ้นในสวน สาธารณะเจิ้งเหอ

จากแหล่งความทรงจำร่วมเกี่ยวกับเจิ้งเหอภายในสวนสาธารณะ
เจิ้งเหอ สะท้อนว่า หน่วยงานของรัฐ เช่น มณฑลยูนนาน รัฐบาลเมืองคุนหมิง เทศบาล
ตำบลจินหนิง และภาคเอกชน เช่น บริษัท วิศวกรรมการแต่งเมืองคุนหมิง บริษัทก่อสร้าง
แห่งแรกของตำบลจินหนิง และวิศวกรของสำนักงานภูมิทัศน์เมืองคุนหมิง (Li Qi)
ตลอดจนภาคประชาชนและนักวิชาการจากมหาวิทยาลัย Yunnan Academy of Arts
(Zhang Zhiyu) สถาบันวิจิตรศิลป์เสฉวน และสมาชิกรัฐสภาคนจีน (Wang
Guanyi) ได้ร่วมมือกันสร้างความทรงจำร่วมเกี่ยวกับเจิ้งเหอขึ้นภายในสวนสาธารณะ
เจิ้งเหอ ตำบลจินหนิง ในส่วนนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์การสร้างความทรงจำร่วม
เกี่ยวกับเจิ้งเหอออกเป็น 3 ประเด็น ดังต่อไปนี้

(1) การสร้างความทรงจำร่วมให้เจิ้งเหอเป็นบุคคลที่ยิ่งใหญ่จาก
การออกเรือสำรวจทางทะเล

ผู้วิจัยพบว่า การสร้างรูปปั้นของเจิ้งเหอให้มีความสง่างาม
โดยสวมหมวกซันซาน (三山帽) ใส่เสื้อผ้าขาวราชการพลเรือน เข็มขัดหยก เสื้อคลุม
และรองเท้าบูทอย่างเป็นทางการ ซึ่งเป็นชุดคนมีฐานะในสังคมได้ ขณะที่มือซ้ายของ
เจิ้งเหอจับดาบ มือขวาถือแผนที่เดินเรือ ในตำแหน่งชินไซไท่เจิน (钦差大臣)
ออกเดินสมุทรयाตราไปยังสี่คาบสมุทร เป็นผู้บัญชาการสูงสุดของกองเรือ และเป็นราชทูต
ต่างพระเนตรพระกรรณของจักรพรรดิ เป็นการเน้นให้เจิ้งเหอมีความกล้าหาญ แสดงออก

ถึงการเป็นผู้บุกเบิกการเดินทางสำรวจทางทะเล โดยชาวชาวรูปปั้นเจ็ทโทได้ก้าวไปข้างหน้า 1 ก้าวในตึกซานเป่ามีห้องนิทรรศการชั่วคราว ที่ชี้ให้เห็นว่า เจ็ทโทมีจิตวิญญาณเจ็ทโทเป็นผู้ที่ไม่หวั่นเกรงกับความยากลำบาก และมีความกล้าหาญที่เป็นบุคคลแรก ที่ปฏิบัติภารกิจเดินทางสำรวจทางทะเลไปยังดินแดนห่างไกล และประสบความสำเร็จ มีความมุ่งมั่นในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี และร่วมมือในการพัฒนาเศรษฐกิจ วัฒนธรรมกับต่างประเทศ

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบว่ามีความพยายามเน้นให้เห็นว่ามีการเปิดความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและเผยแพร่วัฒนธรรมจีนออกไปอย่างกว้างขวาง โดยมีการนำสัตว์ตลอดจนสิ่งของมีค่าจากต่างประเทศกลับเข้ามายังประเทศจีน ซึ่งสะท้อนผ่านคำกลอนคู่ 12 บทที่อยู่ในตึกซานเป่า เนื้อหาได้แสดงความชื่นชมความยิ่งใหญ่ของการเดินเรือของเจ็ทโท และสื่อให้เห็นว่าบรรพบุรุษในแบบเจ็ทโทเป็นผู้มีความสามารถ ซึ่งลูกหลานชาวจินควรภาคภูมิใจ อีกทั้ง รูปสลักเป็นสัตว์ที่เจ็ทโตนำกลับมา 22 ชนิด ตั้งอยู่บนรั้วบริเวณริมสนามที่ตั้งรูปปั้นเจ็ทโท และภาพสลัก 8 รูป บนผนังด้านหลังรูปปั้นของเจ็ทโท เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงวิธีการนำทางกองเรือขนาดใหญ่อย่างเป็นวิทยาศาสตร์ และสามารถสร้างความสัมพันธ์กับประเทศอื่นได้เป็นอย่างดี รวมทั้งมีการค้าขายกับต่างประเทศอย่างเท่าเทียม นอกจากนี้ยังมีสถานที่เก็บรักษาจารึก 64 แผ่น ที่มีเนื้อหาแสดงความชื่นชมความยิ่งใหญ่ของเจ็ทโท ในส่วนที่ 5 ของหออนุสรณ์เจ็ทโทแห่งใหม่แสดงให้เห็นว่า เจ็ทโทได้เดินทางสำรวจทางทะเลสู่ดินแดนตะวันตกถึง 7 ครั้ง และกองเรือของเขาเคยไปมากกว่า 30 ประเทศ ส่งผลให้เส้นทางสายไหมทางทะเลพัฒนาถึงจุดสูงสุด รวมไปถึงการที่กองเรือของเจ็ทโทได้มีส่วนสำคัญในการเผยแพร่วัฒนธรรมจีนออกไปสู่ประเทศต่าง ๆ อีกทั้ง การเดินทางของเจ็ทโทได้ช่วยพัฒนาการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งมีการจัดแสดงเครื่องเทศหลายชนิดที่เจ็ทโตนำกลับมาจากประเทศต่าง ๆ และเครื่องลายครามที่เจ็ทโตนำขึ้นเรือไปพร้อมกับการเดินทางของเขา การเดินทางของเจ็ทโทได้ช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่ดีขึ้น โดยอธิบายว่า ระหว่างการเดินทางเขาได้ช่วยให้สงครามระหว่างอันนัม (ภาคเหนือของเวียดนาม) กับจางฉิน (ภาคใต้ของเวียดนาม) สงบลง รวมไปถึงการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทระหว่างสยามและมะละกา

(2) รัฐบาลท้องถิ่นพยายามสร้างความเชื่อมโยงระหว่างตำบล จิ้นหนิงกับเจิ้งเหอผ่านสายใยวงศ์ตระกูลและบ้านของเจิ้งเหอ

ดังจะเห็นได้จากการนำจารึกชีวประวัติม้าฮาจื่อและหลุมฝังศพ
บิดาของเจิ้งเหอมาเชื่อมโยงกัน โดยใช้สวนสาธารณะตำบลจิ้นหนิง และหออนุสรณ์เจิ้งเหอ
ใหม่เป็นพื้นที่ในการสร้างสวนสาธารณะเจิ้งเหอ และได้เปลี่ยนชื่อสวนสาธารณะของตำบล
จิ้นหนิงเป็น “สวนสาธารณะเจิ้งเหอ” ดังที่ ศิลปินชาวจีนประวัติของม้าฮาจื่อบันทึกไว้ว่า “ม้า
ฮาจื่อเป็นคนเมืองคุนหมิงของยูนนาน มีลูกชายสองคน ลูกชายคนที่สอง คือ เหอ เพราะ
เหอช่วยเหลือจักรพรรดิ จึงได้ประทานให้นามสกุลเจิ้ง ” “公字哈只,姓马,世系云南昆
阳州人.....子男二人.....次子和.....事今天子,赐姓郑” ข้อความดังกล่าวสะท้อนว่า
บิดาของเจิ้งเหอ คือ ม้าฮาจื่อ และเกิดที่ตำบลจิ้นหนิง เมืองคุนหมิง มณฑลยูนนานปัจจุบัน

ภายในลานบ้านของเจิ้งเหอมีรูปปั้นเจิ้งเหอตอนเด็กและ
ปู่ของเขา และในหออนุสรณ์เจิ้งเหอใหม่ส่วนที่จัดแสดงช่วงชีวิตในสมัยวัยรุ่นของเจิ้งเหอ
มีภาพสลักนูน แสดงให้เห็นว่าปู่ของเจิ้งเหอกำลังเล่าเรื่องราวของบรรพบุรุษในตระกูล
ที่เคยเดินทางไปเอเชียกลางให้เจิ้งเหอฟัง ทำให้เห็นว่าเจิ้งเหอได้รับการปลูกฝังคำสอน
ที่ดีมาตั้งแต่เด็ก การสั่งสอนที่ได้จากครอบครัวส่งผลให้เขากลายเป็นคนที่มีความรู้ และ
มีนิสัยกล้าหาญ และเชื่อมั่นในตัวเอง สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่ถูกจัดวางเพื่อให้เห็นว่า
ตำบลจิ้นหนิงมีความสัมพันธ์กับเจิ้งเหอในฐานะของการเป็นมาตุภูมิ

เพื่อเชื่อมโยงการพัฒนาของตำบลจิ้นหนิงกับเจิ้งเหอภายในตึก
ชานเป่าจึงมีห้องนิทรรศการชั่วคราว ที่แสดงเรื่องราวการเดินทางของเจิ้งเหอ ที่ต้องการ
นำเสนอให้ผู้เข้าชมรับรู้ว่าชนชาติจิ้นเป็นชนชาติที่รักสันติภาพ ในอดีตเคยมุ่งมั่นในการ
สร้างความสัมพันธ์ที่ดีส่งผลให้ในวันที่ 11 กรกฎาคม ค.ศ. 2009 ได้มีการเริ่มก่อสร้าง
ป้อมิตรภาพระหว่างประเทศขึ้นภายในสวนสาธารณะเจิ้งเหอ และได้รับความสำคัญใน
ฐานะสัญลักษณ์ของมิตรภาพ และสันติภาพ ดังจะเห็นได้จาก ในวันที่ 6 พฤษภาคม ค.ศ.
2009 มี Miss Global ที่มาจาก 43 ประเทศ (เช่น แคนาดา กรีก โมร็อกโก ฯลฯ) เข้าเยี่ยม
ชม และวันที่ 11 กรกฎาคม ค.ศ. 2010 มีนักการทูตจาก 25 ประเทศ เช่น มาดากัสการ์
ลิทัวเนีย และไทย มาเยี่ยมสวนสาธารณะเจิ้งเหอ ซึ่งเป็นสถิติที่มีชาวต่างชาติเข้ามาเยี่ยม
ชมสวนสาธารณะแห่งนี้สูงที่สุดในรอบกว่า 30 ปี (ค.ศ. 1978-2010) (Xu Keming, n.d.,

p.53) ปรากฏการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าตำบลจิ้นหนิงยอมเรียนรู้กับเจิ้งเหอเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับต่างประเทศ และเพื่อดำเนินการตามนโยบาย “One Belt One Road” ใน ค.ศ. 2014 ตำบลจิ้นหนิงจึงได้เริ่มก่อสร้างหออนุสรณ์เจิ้งเหอแห่งใหม่ขึ้น เพื่อสืบทอดจิตวิญญาณเส้นทางสายไหมทางทะเล และเป็นศูนย์รวมจิตวิญญาณเจิ้งเหอเข้ากับการพัฒนาตำบลจิ้นหนิง รัฐบาลท้องถิ่นพยายามเชื่อมโยงเจิ้งเหอเข้ากับการพัฒนาท้องถิ่น และในวันที่ 11 กรกฎาคม ค.ศ. 2017 ได้มีการเปิดใช้หออนุสรณ์เจิ้งเหอแห่งใหม่นี้อย่างเป็นทางการ

(3) การสร้างความทรงจำร่วมให้เจิ้งเหอเป็นผู้ที่มีความรักชาติ เป็นตัวอย่างให้ประชาชนรักชาติ รักท้องถิ่น ผ่านการเชื่อมโยงจิตวิญญาณของชาติ (แกนกลางของจิตวิญญาณแห่งชาติของจีน คือ การรักชาติ) กับจิตวิญญาณเจิ้งเหอ

จากการศึกษาพบว่า มณฑลยูนนานพยายามใช้บ้านเจิ้งเหอเป็นแหล่งศึกษาความรักชาติจากป้ายจำนวน 4 ป้าย ที่ติดอยู่ด้านนอกของห้องจัดนิทรรศการเจิ้งเหอห้องแรกภายในบ้านหลังเดิมของเจิ้งเหอ ปรากฏป้ายที่มีข้อความสะท้อนให้เห็นถึงความรักชาติที่ว่า “แหล่งเรียนรู้ความรักชาติมณฑลยูนนาน” (云南省爱国主义教育基地) ที่คณะกรรมการมณฑลยูนนานและรัฐบาลประชาชนมณฑลยูนนานติดตั้งให้ใน ค.ศ. 1997 ป้ายที่มีข้อความว่า “ฐานแห่งชาติเพื่อความสามัคคีและความก้าวหน้าของชาติ” (全国民族团结进步教育基地) ที่ National Ethnic Affairs Commission of the People’s Republic of China ติดตั้งให้ใน ค.ศ. 2007 ป้ายที่มีข้อความว่า “แหล่งเรียนรู้ความรักชาติเมืองคุนหมิง” (昆明市爱国主义教育基地) และป้ายที่มีข้อความว่า “แหล่งเรียนรู้ความรักชาติตำบลจิ้นหนิง” (晋宁县爱国主义教育基地) ที่คณะกรรมการตำบลจิ้นหนิงและรัฐบาลประชาชนตำบลจิ้นหนิงสร้างขึ้นใน ค.ศ. 2016 สะท้อนให้เห็นว่า รัฐบาลท้องถิ่นได้ใช้เรื่องราวการเดินทางของเจิ้งเหอเพื่อส่งเสริมและเป็นตัวอย่างให้ประชาชนเกิดความรู้สึกรักชาติ

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสร้าง ความทรงจำร่วมเกี่ยวกับเจิ้งเหอ โดยวิเคราะห์ผ่านสวนสาธารณะเจิ้งเหอในตำบลจิ้นหนิง เมืองคุนหมิง มณฑลยูนนาน

ประเทศจีน โดยใช้วิธีการวิจัยทางประวัติศาสตร์ด้วยการศึกษาเอกสารจีนร่วมกับข้อมูลสนาม จากการศึกษาพบว่า บทความนี้ได้ต่อยอดองค์ความรู้จากงานศึกษาของ Wang Xiaoyun (2015) และ Yang Fan (2015) ที่เน้นศึกษาการออกแบบการสร้างสวนสาธารณะเจิ้งเหอ ตำบลจินหนิง มณฑลยูนนาน ประเทศจีน ส่วนผลการศึกษาของบทความนี้พบว่า การสร้างความทรงจำร่วมเกี่ยวกับเจิ้งเหอ โดยวิเคราะห์ผ่านสวนสาธารณะเจิ้งเหอ ตำบลจินหนิง แบ่งได้เป็น 3 ประเด็น คือ 1) ความสำคัญของเจิ้งเหอ 2) กำเนิดของสวนสาธารณะเจิ้งเหอ และ 3) การสร้างความทรงจำร่วมเกี่ยวกับเจิ้งเหอวิเคราะห์ผ่านสวนสาธารณะเจิ้งเหอนั้นพบว่า สวนสาธารณะเจิ้งเหอมีแหล่งความทรงจำร่วมเกี่ยวกับเจิ้งเหอยู่มากมาย ที่สำคัญ คือ หลุมฝังศพบิดาของเจิ้งเหอ บ้านเกิดของเจิ้งเหอ รูปปั้นเจิ้งเหอ ตึกซานเป่า หอนุสรณ์เจิ้งเหอแห่งใหม่ เป็นต้น ผู้ที่มีส่วนสำคัญในการสร้างความทรงจำร่วมเกี่ยวกับเจิ้งเหอ คือ รัฐบาลยูนนาน รัฐบาลเมืองคุนหมิง รัฐบาลตำบลจินหนิง สำนักนายกรัฐมนตรีจีน คณะกรรมการวางแผนและเตรียมงานเฉลิมฉลองเจิ้งเหอเดินทางทางทะเลตะวันตกครบรอบ 580 ปี คณะกรรมการพรรคคอมมิวนิสต์ตำบลจินหนิง บริษัทวิศวกรรมการแต่งเมืองคุนหมิง บริษัทก่อสร้างแห่งแรกของตำบลจินหนิง และประชาชน สำหรับประเด็นการสร้างความทรงจำร่วมเกี่ยวกับเจิ้งเหอ ตำบลจินหนิง ผู้วิจัยพบว่า มีการสร้างความทรงจำร่วมที่แบ่งออกได้เป็น 3 ส่วน ได้แก่ (1) การสร้างความทรงจำร่วมให้เจิ้งเหอเป็นบุคคลที่ยิ่งใหญ่ทางทะเล (2) รัฐบาลท้องถิ่นพยายามเชื่อมโยงระหว่างตำบลจินหนิงกับเจิ้งเหอโดยผ่านสายใยวงศ์ตระกูลและบ้านของเจิ้งเหอ เห็นได้จากการนำจารึกชีวประวัติม้าฮาจิ้อ และหลุมฝังศพบิดาของเจิ้งเหอมาสร้างความเชื่อมโยงกัน ใช้สวนสาธารณะเจิ้งเหอ และหอนุสรณ์เจิ้งเหอแห่งใหม่ให้เป็นพื้นที่ในการสร้างสวนสาธารณะเจิ้งเหอ และได้เปลี่ยนชื่อสวนสาธารณะของตำบลจินหนิงใหม่ให้เป็นสวนสาธารณะเจิ้งเหอ และ (3) การสร้างความทรงจำร่วมให้เจิ้งเหอเป็นผู้ที่มีความรักชาติ เป็นตัวอย่างให้ประชาชนรักชาติ รักท้องถิ่น ผ่านการเชื่อมโยงจิตวิญญาณของชาติ (แกนกลางของจิตวิญญาณแห่งชาติของจีน คือ การรักชาติ) กับจิตวิญญาณเจิ้งเหอจากผลการศึกษา

จากผลการศึกษาของบทความนี้พบว่า งานวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดการสร้าง ความทรงจำร่วมของ Paula Hamiton รัฐบาลยูนนานได้พยายามเชื่อมโยงเจิ้งเหอกับ

ตำบลจันทน์ ผ่านแหล่งความทรงจำสำคัญๆ ในสวนสาธารณะเจิ้งเหอ ตำบลจันทน์ (หลุมฝังศพบิดาเจิ้งเหอ และบ้านเกิดเจิ้งเหอ) ด้วยการนำเสนอและให้ชาวยุন্নาน มีความทรงจำร่วมว่าเจิ้งเหอเกิดที่มณฑลยูนนานเหมือนกับชาวยุন্নาน เจิ้งเหอจึงเป็นชาวยุন্নาน และต้องการชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของเจิ้งเหอในการบุกเบิกทางทะเล พร้อมกับต้องการให้ชาวยุন্নานจดจำว่า เจิ้งเหอเป็นตัวอย่างที่ดีที่มีความรักชาติ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ควรมีการศึกษาที่ขยายขอบเขตออกไปจากข้อจำกัดเชิงพื้นที่บ้านเกิดของเจิ้งเหอ โดยให้ความสนใจกับพื้นที่อื่น ดังเช่น มณฑลนานกิง และมณฑลฮกเกี้ยนที่เป็นแหล่งความทรงจำในขณะที่เจิ้งเหอใช้ชีวิตอยู่ในราชสำนัก และในช่วงบั้นปลายชีวิต ก็จะช่วยเติมเต็มให้กับองค์ความรู้เกี่ยวกับเจิ้งเหอให้มีความสมบูรณ์และรอบด้านมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- Cheng, H.X. (2014). *Zhenghe xia xiyang yu mingdai taoci de duiwaimaoyi* [Zheng he's voyages to western ocean and ceramics foreign trade] (Master's thesis). Jingdezhen Ceramic Institution, Jiangsu.
- Chen Lei, (2012). *Xin shiqi aiguo zhuyi jiaoyu jidi deyu gongneng ji shixian lujin yanjiu---yi Nanjing weili* [Study on the Moral Function of Patriotism Education Base and Ways to Achieve in the New Period---Based on the City of Nanjing] (Master's thesis). Nanjing Forestry University, Nnaging.
- Fan, X.D, & Han, Q. (2020). Xin Zhongguo chengli yilai aiguo zhuyi jiaoyu zhengce de lishi yanjin ji jiben guilv [The historical evolution and basic rules of patriotism education policy since the founding of New China]. *Journal Maral and Law Studies*, 07, 72.
- Ji, Y.F, & Cai, Q.H. (2012). Gudian wenhua chu tan [A preliminary exploration of ancient Yunnan culture]. *Journal Academic Exploration*, 08, 66.
- Jinning xuanchuan. (2013, May 24). *Mei li Jinning* [Charming Jinning]. Retrieved from <https://m.weibo.cn/2542183403/3581527877046447>

- Li, F.H. (2006). *Hai sheng Zhenghe* [Sea Saint Zheng He]. Yunnan: The nationalities publishing house of yunnan.
- Li, H.Q. (1985). Zhenghe xia xiyang de lishi diwei [The historical status of Zheng He's expeditions to the west]. *Journal Social Sciences in Yunnan*, 03, 63–64.
- Liu, H. (2013). *Zhou EnLai dui “si ge xiandaihua” mubiao de sikao yu shijian yanjiu* [Zhou EnLai's thought and realization of the goal of four modernitions] (Doctor's thesis). Nankai University, Tianjing.
- Liu, J.J. (2016). Zhongguomeng shi dangdai zhongguo aiguoazhuyi de xianming zhuti [The Chinese dream is the bright theme of contemporary Chinese patriotism]. *Newspaper People's daily*, 07. Retrieved from <http://theory.people.com.cn/n1/2016/0510/c40531-28337041.html>
- Li, Sh.H. (2005). *Zhenghe xin zhuan* [New biography of Zheng He]. Kunming: Publishing house Cheng Guang.
- Ma, G.Q. (2018). Zou jin zhenghe jinianguan [Introduction to Zheng He memorial hall]. *Journal Pearl river water transport*, 14, 15.
- Ma W.T. (2017). *Hang hai jingshen dui hang hai lei yuanxiao da xuesheng de deyu jiazhizhi* [The research on the moral education value of Zhenghe spirit to the students of maritime colleges and Universities] (Master's thesis). Dalian Maritime University, Shandong.
- Na, W.H. (2014). Zhenghe jingshen zai qiaotoubao he yidaiyilu jianshe zahlue zhong de shidai jiazhizhi xianshi yi yi [The Value and practical significance of Zheng He's spirit in the construction strategies of Yunnan as a “Bridgehead” and Belt and Road initiative]. In Gao Fayuan (Chair), *The 3rd International Conference on Zheng He Studies in Kunming*. Association Yunnan zhenghe research and Yunnan traffic technician college, Kunming city.

- Paula Hamiton. (2003). *Sale of Century? Memory and History Consciousness in Australia*. Contested Pasts: The Political of Memory. London: Routledge.
- Qian, Zh.B. (2018, December 27). *Gaige kaifang si shi nian da shi ji* [Chinese memorabilia of 40 Years of Reform and Opening up]. Retrieved from http://www.xinhuanet.com/2018-12/17/c_1123861055.htm.
- Shi, P. (2003). Jin bai nian de zhenghe yanjiu [Zheng He studies in the last hundred years]. *Journal Researches on the Hui*, 01, 69.
- Wang, X.Y. (2005). Zhenghe gongyuan sheji silu: lishi xianshi yu weilai de jiaorong [Ideas on Zheng He park design: The integration of history, Reality and Future]. *Journal Forest Inventory and Planning*, 03, 19-21.
- Xu, K. (2005). Zhenghe yuanhang yu heping waijiao [Zheng He's voyage and peaceful diplomacy]. *Journal People's daily*, 07, 01.
- Xu, K.M. (1991). *Zhenghe shi lue* [Zheng He's biographical sketch]. Kunming: Printing house of province Jinning.
- Xu, K.M. (n.d.). *Zhenghe guli yuan* [Zheng He's former residence]. Kunming: Public park zhenghe.
- Yang, F. (2015). *Kunmingshi jinningqu zhenghe zhuti wen hua gongyuan de shijue xingxiang sheji* [The visual image design and performance of Zheng He theme cultural park in Jing Ning district Kunming] (Master's thesis). Yunnan arts university, Kuming.
- Yang, Z.H. (2009). *Zhenghe xia xiyang difang kecheng ziyuan de jiao xue yunyong*. [The teaching and application of local course resources of "Zheng He's Expeditions to the west"] (Master's thesis). Nanjing university, Nanjing.
- Zhao, X.T. (2004). *Zhenghe xia xiyang dui mingdai gongyi meishu de yingxiang*. [The affect on the arts and crafts of the Ming Dynasty from Zheng He travelled abroad] (Master's thesis). Tsinghua university, Beijing.

Zhu, J.Q. (1995). Jin shinian wo guo zhenghe yanjiu de tedian [The Characteristics of Zheng He studies in China in recent ten Years]. In Zhou Xiang (Ed.), *ZhengHe lishi yu xianshi ---- Shoujie zhenghe yanjiu guoji huiyi jicui* [Book proceedings of the first time meeting of international zhenghe research] (p. 413–415). Kunming: The Peoples Press of Yunnan.